

Rode Kruis viert miljoenste donor

Vlamingen, een volk van bloedgevers

Het Rode Kruis (RK) Vlaanderen heeft gisteren in Leuven de miljoenste bloeddonor in de bloemetjes gezet. Tegelijk werd de 11 miljoenste bloedgift sinds 1972 gevierd. Het RK blijft bloedgevers vragen wegens de vergrijzing. De medici gaan steeds meer bloedsparend tewerk.

Tom Ysebaert

Wij zijn een volk van bloedgevers. Gisteren heeft het Rode Kruis Vlaanderen in Leuven de miljoenste bloeddonor in de bloemetjes gezet. Het ging om Fabienne Van Mierlo, een 19-jarige studente bio-ingenieur aan de KU Leuven. Tegelijk werd de elfmiljoenste bloedgift gevierd. Het RK deed in 2006 een beroep op 171.405 donoren die 349.500 giften deden. Omdat er jaarlijks 25.000 donoren afha-

ken blijft het RK oproepen richten tot potentiële bloedgevers. Toch is de vraag naar bloed voor transfusies in de medische wereld afgenomen. De Leuvens hematoloog professor Marc Boogaerts zegt dat er tegenwoordig verscheidene technieken gebruikt worden die bloedbesparend zijn. Kijkoperaties vergen minder bloedvergieten en er wordt geregeld bloed van patiënten zelf, voor of zelfs tijdens de operatie, gebruikt.

Medische wereld bespaart op bloed

Ook worden zoveel mogelijk de bestanddelen van bloed veeleer dan het 'volle' bloed gebruikt. Het toedienen van een bloed-aanmakend middel als EPO, bekend van de dopingperikelen, werkt ook bloedzuinigheid in de hand. Tegelijk zorgt de vergrijzing voor een grotere vraag, onder

meer voor oudere kankerpatiënten. 'Die twee trends houden elkaar in evenwicht', zegt dokter Martine Baeten van het RK. Marc Boogaerts looft de efficiënte bloedinzameling van het Vlaamse RK. Hij noemt het bloed ook erg veilig. De stalen worden getest op hepatitis B en C, op HIV en op syfilis. In de stalen werd in 2006 bij de nieuwe donoren 21 gevallen van hepatitis B vastgesteld (nog geen tiende van een procent) en geen enkele hiv-infectie. Van de 296 gemelde incidenten met bloeddonaties waren er 232 aan laattijdige informatie van een bloedgever over zijn ongeschiktheid toe te schrijven. Bloed krijgen kost een patiënt niets. Het Riziv betaalt de kosten volledig terug. Daarvoor werd dit jaar 73,5 miljoen euro uitgetrokken. Volgend jaar is dat 82,6 miljoen. Er wordt dan een nieuwe techniek terugbetaald voor de inactivatie van virussen en bacteriën in bloedplaatjes.

De 19-jarige Fabienne Van Mierlo was de miljoenste bloeddonor sinds 1972.

© Pieter-Jan Vanstockstraeten

Bloedernstige vragen & antwoorden

1 | Wie mag er bloed geven?

Een bloedgever moet tussen 18 en 65 jaar zijn en gezond. Je mag slechts vier keer per jaar bloed geven. Plasma geven mag 26 keer per jaar en bloedplaatjes 24 keer per jaar. Bij afname van plasma en plaatjes verlies je geen bloed: het wordt afgetapt, de bestanddelen worden eruit gehaald en de bloedcellen keren terug in je lichaam. Je ligt aan een apparaat, een beetje vergelijkbaar met een nierdialysetoestel. Plasma geven duurt een halfuur tot drie kwartier, plaatjes anderhalf uur.

2 | Waarom zijn plasma en bloedplaatjes nodig?

Plasma wordt toegediend aan mensen met brandwonden of met verzwakte afweer. De plasma-eiwitten worden ook gebruikt om stollingsmiddelen of antistoffen te maken. Bloedplaatjes zijn nodig voor leukemiepatiënten, patiënten die ernstig bloedverlies lijden en mensen die met chemotherapie behandeld worden.

3 | Hoeveel bloed wordt er ingezameld?

Het Rode Kruis is door de overheid erkend om bloed in te zamelen. Het verzamelde vorig jaar 349.483 giften van bloed, 12.512 giften van bloedplaatjes, 72.167 giften van plasma. De organisatie deed een beroep op 171.405 bloeddonoren, 3.699 plasmagevers en 3.023 bloedplaatjesgevers. In 2006 werden 32.959 nieuwe donoren verwelkomd. Er stoppen er jaarlijks zo'n 25.000 wegens ziekte of omdat ze de leeftijdsgrens bereiken. De bloedinzameling gebeurt met mobiele eenheden driemaal delijks in de gemeenten (80 tot 85 procent van de donaties). In de donorcentra en de vier bloedtransfusiecentra (15 tot 20 procent) kunnen bloed, plasma en bloedplaatjes afgenomen worden.

4 | Heeft bloed een prijs?

De donoren staan hun bloed gratis af. Door de dure bewerking komt er nadien een prijskaartje aan te hangen. Een ziekenhuis koopt de bloedproducten van het Rode Kruis en factureert bij gebruik rechtstreeks aan de ziekenfondsen. De patiënt betaalt niets, ook niet als hij geen bloedgever is – blijkbaar een misverstand. De ziekteverzekering (Riziv) betaalt

het volledige bedrag terug. Daarvoor trok het Riziv dit jaar 73,5 miljoen euro uit. Volgend jaar wordt dat 82,6 miljoen omdat er een techniek bijkomt die in de bloedplaatjes ziektekiemen inactief maakt. De prijzen worden bij kb vastgelegd en geïndexeerd. Sinds 1 januari van dit jaar kost vol bloed 54,65 euro per eenheid (zowat 400 ml). Vers ingevroren plasma kost 22,55 euro per eenheid. De prijs voor bloedplaatjesconcentraat is 43,76 euro per eenheid.

5 | Welke bloedgroepen mogen aan wie doneren?

Er zijn vier grote bloedgroepen: A, B, O en AB, telkens met resusfactor positief of negatief. Bij een bloedtransfusie moet het donorbloed compatibel zijn met dat van de ontvanger anders vallen de antistoffen het vreemde bloed aan. Iemand met bloedgroep O kan alleen O krijgen, maar kan wel aan iedereen geven (zie grafiek). Wie AB heeft, mag van elke andere bloedgroep krijgen, maar alleen aan andere AB's geven. O-negatief is voor iedereen goed. Dat is daarom altijd voorradig in spoeddiensten. Als er geen tijd is om na te gaan welke bloedgroep iemand heeft, wordt O-negatief toegediend. Vandaar dat er wel eens een

schaarste aan die bloedgroep optreedt.

6 | Is het bloed veilig?

Allereerst worden de donoren gescreend via een vragenlijst en een gesprek met een arts. Bij ziekte of het gebruik van medicatie is een bloedgift uitgesloten. Ook mensen met risicogedrag zoals homoseksuele contacten (Aids-risico) wordt gevraagd geen bloed te geven. Wie op reis geweest is naar risicogebieden met bijvoorbeeld malaria of Nijlvirus moet een maand wachten. Wie een piercing of een tatoeage liet aanbrengen, moet vier maanden wachten. Alle gedoneerde bloedstalen worden getest op HIV, hepatitis B en C en syfilis. De huidige tests zijn heel efficiënt. De kans dat een besmet staal door de mazen van het net glipt uiterst klein: 1 op 3 miljoen tot 6 miljoen transfusies voor HIV, 1 op 700.000 voor hepatitis C. Het Rode Kruis heeft vorig jaar geen melding gehad van bloed waarmee iets mis was. De laatste fase waarin er iets verkeerd kan gaan, is in het ziekenhuis. Daar kan door administratieve fout een verkeerd staal aan een patiënt gegeven worden, bijvoorbeeld met een niet geschikte bloedgroep. De complicaties kunnen fataal aflopen maar zijn heel zeldzaam. (ty)